

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2004:25 av Stig Nyman m. fl. (kd) om handlingsplan för ökad kvalitet i vården av personer med demenssjukdom

Föredragande landstingsråd: Inger Ros

Ärendet

Motionärerna föreslår att en handlingsplan redovisas för förbättrad kvalitet i vården av personer med demenssjukdomar.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Ett regionalt vårdprogram för vård av patienter med utvecklad demenssjukdom eller med risk för sådan, utarbetas för närvarande inom landstingets medicinska programarbete. Motionärernas förslag att tillsammans med länets kommuner kartlägga vårdbehov av demenssjukvård är en viktig del i det redan pågående utvecklingsarbetet av en närvård utifrån lokala förutsättningar och behov.

Motionärerna föreslår att en plan skall utarbetas för att kunna utöka antalet demensutredningar. Ett sådant arbete kommer som en naturlig fortsättning på kartläggningen av vårdbehoven samt implementeringen av det regionala vårdprogrammet.

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 12 januari 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 25 januari 2005.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till m-, fp- och kd-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

M-, fp- och kd-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

Ärendet och dess beredning

Stig Nyman m.fl. (kd) har i en motion (bilaga), väckt den 11 maj 2004, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* uppdra åt landstingsstyrelsen med hälso- och sjukvårdsutskottet att arbeta enligt motionens inriktning och att till landstingsfullmäktige snarast redovisa en handlingsplan för förbättrad kvalitet i vården av personer med demenssjukdom.

Utskottsbehandling

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 16 november 2004, enligt landstingsdirektörens förslag, avgett yttrande (bilaga).

M- fp- och kd-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

Bilagor

Motionen

Vården och omsorgen av personer som drabbas av demenssjukdomar är en mycket viktig del av den vård och omsorg som ges. Demenssjukdom medför som regel nedsatt autonomi, vilket i sin tur medför att det politiska ansvaret att föra de drabbades talan växer. Idag används i vårt land omkring 40 miljarder kronor till demensvård varav cirka 1/5 ligger inom landsstingens ansvarsområde.

Vården av äldre och vården av personer med demenssjukdom, behöver nationella resurstillskott för att klara en värdig vård. Kvaliteten skiftar mellan olika delar av landet, liksom behoven. Men vården av äldre och vården av personer med demenssjukdomar behöver långsiktiga resurstillskott för att klara kvaliteten och tillgängligheten. Den nuvarande regeringen prioriterar hellre andra områden, inte minst genom subventioner till friska och väl bemedlade, dvs. de röststarkare grupperna i samhällen. Indragna resurser från vårdsektorerna, så ock år 2004, gör det svårt för vårt landsting att ge vården av demenssjuka personer de resurstillskott som behövs. Oavsett den svåra ekonomiska situationen måste vi ständigt arbeta med utveckling av demensvården så att prioriteringarna tar sikte på uppenbara behov hos den sjuke och vårdbehövande, liksom utifrån de anhörigas perspektiv. Idag får endast 50 procent av invånarna i vårt landsting med demenssymtom en adekvat utredning. Det är viktigt att alla med misstänkt demens utreds och snarast får den vård och behandling de är i behov av. Husläkarna, som i störst utsträckning inleder utredningen av personer med demens, måste ges kontinuerlig information om sjukdomen, dess symtom och behandling för att bättre kunna upptäcka symtomen och fånga upp dessa patienter i tid.

Vi Kristdemokrater vill att vårt landsting

- i samarbete med länets kommuner kartlägger vårdbehoven av demenssjukvård
- utarbeta en plan för att kunna utöka antalet demensutredningar så att alla med misstänkt demens i ett tidigt stadium får genomgå en kvalificerad demensutredning
- undersöker möjligheterna till att inrätta demensvård som ”specialitet” för såväl undersköterskor som sjuksköterskor i syfte att öka kvaliteten och därmed uppvärdera dessa yrkeskunskaper vilket också ökar yrkets attraktivitet
- kontinuerligt erbjuda handledning och fortbildning för alla som arbetar med demenssjuka

- tillse att information om demensvård finns på de invandrar- och minoritetsspråk som är aktuella inom vårt landstingsområde samt att informationen kan ges på teckenspråk för de som så behöver
- utveckla demensteam eller liknande i samarbete med länets kommuner i syfte att betona det gemensamma huvudmannskapet

Med hänvisning till det anförda yrkar vi att landstingsfullmäktige beslutar att uppdra åt Landstingsstyrelsen med hälso- och sjukvårdsutskottet att arbeta enligt ovanstående inriktning och att till landstingsfullmäktige snarast redovisa en handlingsplan för förbättrad kvalitet i vården av personer med demenssjukdom.

Stockholm den 5 maj 2004

Stig Nyman

Pia Lidwall

Janne Stefanson

Sonia Lunnergård

Margaretha Åkerberg

Inga-Britt Backlund

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Motionens förslag ligger i linje med slutsatserna i utredningen På väg mot en god demensvård - samhällets insatser för personer med demens-sjukdomar och anhöriga (Ds 2003:47). Utvecklingen av demenssjukdomar är oroande. Förvaltningen har beräknat antalet personer med demens med hjälp av tillgängliga prevalenstal och antal invånare i olika åldersgrupper i Stockholms län. Av tabellen framgår beräkningar för år 2003.

Ålder	Antal invånare	Prevalenstal	Antal fall
60-64	97 545	1,0%	975
65-69	68 587	1,5%	1 029
70-74	57 324	3,0%	1 720
75-79	52 848	6,0%	3 171
80-84	45 195	13,0%	5 875
85-90	24 823	24,0%	5 958
90-94	10 616	34,0%	3 609
95+	2 710	45,0%	1 220
Totalt	359 648	6,55%	23 557

År 2008 beräknas antalet 60 år och äldre stiga till ca 404 000 personer, varav 24 700 beräknas vara dementa. För 2012 är antalet 60 år och äldre 428 000 och antalet dementa 25 500.

Kunskapsutvecklingen är snabb när det gäller demenssjukdom. Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum har under flera år genomfört en brett upplagd befolkningsstudie (Kungsholmsprojektet) och har inom ramen för folkhälso-rapport 2001 publicerat två delrapporter kring demens. Den ena med fokus på demens som ett stort och ökande folkhälsoproblem och den andra kring demenssjukdomar och tidiga insatser i hemmet med fokus på ensamboende i eget hem.

Ett regionalt vårdprogram för vård av patienter med risk för eller med utvecklad demenssjukdom håller på att utarbetas inom landstingets medicinska programarbete. Till vårdprogrammet hör även en fokusrapport ang hur det är att vara närstående till demenssjuk. Vårdprogrammet beräknas bli klart 2004. Vårdprogrammet anger mål för demenssjukvården, beskriver olika typer av demenssjukdom och skäl till att demenssjukdom skall utredas. Demenssjukvården idag beskrivs liksom kartläggning och analys av förekomst, kostnader, läkemedel i ett framtidsperspektiv, vårdkedja, utbud samt behovet av samverkan. Särskilt fokus läggs på att beskriva hälso- och

sjukvårdsinsatser som screening, tidig upptäckt och diagnos, diagnostik, utredning, primär behandling, efterbehandling och kontroll, sekundär prevention m m.

När vårdprogrammet blivit klart föreslås att diskussioner förs bl a i medicinsk programberedning 1 om fortsatt utvecklingsarbete och prioritering av insatser för dementa.

Motionens förslag till handlingsplan

Motionens förslag att tillsammans med länets kommuner kartlägga vårdbehov av demenssjukvård är en viktig del i att utveckla närvård utifrån lokala förutsättningar och behov. För att skapa lokala förutsättningar för en god demensvård behövs en bred ansats som täcker vårdbehov från utredning till omhändertagande, från tidiga insatser med socialt stöd till svåra fall med dagvård och behov av permanenta vårdmöjligheter. Socialstyrelsen har i sin hälsoekonomiska studie om demenssjukdomarnas samhällskostnader visat på bredden av vård- och boendeformer för dementa - dvs insatser vid sjukhem, gruppboenden, övriga särskilda boenden, dagvård, besök på akutmottagning, akutvård inneliggande, geriatrisk klinik, psykiatrisk klinik, mottagningsbesök allmänläkare, annan poliklinisk vård, läkemedel, hemtjänst, diagnostik samt informell vård. Särskild uppmärksamhet behöver riktas till det egna hemmet som vårdplats och de stora krav som kvarboende ställer på demenssjukvård och demensvård, särskilt för ensamboende. Likaså behövs särskild uppmärksamhet riktas på behovet av specialistinsatser vid andra sjukdomar hos dementa, vårdbehov hos svårskötta och utagerande dementa, gråzoner mellan kommun och landsting samt mellan psykiatri och geriatrik.

Motionen föreslår att en plan skall utarbetas för att kunna utöka antalet demensutredningar så att alla med misstänkt demens i ett tidigt stadium får genomgå en kvalificerad demensutredning. Förvaltningen ser förslaget som en naturlig fortsättning på kartläggningen av vårdbehov samt implementering av det kommande regionala vårdprogrammet. Ca hälften av demenssjuka bedöms idag genomgå demensutredning. Skälen till detta är flera. En del söker ej, andra kan ej nås. Kunskapsbegränsningar finns i vården, bl a om nyttan med utredning. En demensutredning har flera viktiga aspekter – att fastställa diagnos, ge medicinsk behandling och underlag för en god omvårdnad samt att ge information och stödja den drabbade och de anhöriga. Steg 1 utredning innebär utredning i primärvård. Steg 2 utredning omfattar, efter remiss, geriatrisk utredning inklusive neuropsykologisk undersökning. Med tanke på det stora behovet av demensutredningar kan konstateras att utredningar i tidigt stadium och nyinsjuknande måste göras i större omfattning. Ett utökat antal utredningar ställer stora krav på utbildningsstöd till primärvårdens läkare och distriktssköterskor.

Förvaltningen ser positivt på förslag om olika kunskapshöjande insatser som t ex demensvård som ”specialitet” för undersköterskor och sjuksköterskor, kontinuerlig handledning och fortbildning för dem som arbetar med demenssjuka.

Motionens förslag att information om demensvård skall finnas på invandrar- och minoritetsspråk samt ges på teckenspråk för dem som så behöver är angeläget. Antalet äldre med annat modersmål än svenska har ökat och kommer att öka kraftigt de närmaste åren. Det innebär att antalet äldre med demenssjukdomar kommer att öka kraftigt även hos dem. Informationen om hur och vart man vänder sig, får stöd och hjälp ges med fördel gemensamt från kommun och landsting, t ex genom informationsbroschyrer tillgängliga på vårdcentraler eller utdelas i samband med kommunens uppsökande verksamheter för äldre.

Avslutningsvis föreslår motionen att demensteam eller liknande skall utvecklas i samarbete med länets kommuner i syfte att betona det gemensamma huvudmannaskapet. Förvaltningen ser samverkan som en förutsättning för en god demensvård. Att tillsammans kartlägga behov och utveckla formerna för demensvården utifrån lokala förutsättningar och behov är en viktig uppgift i närsjukvården/närvården.